

nobni možje pečali v toliki meri, kakor s Hrosvito. Njena dela je našel humanist Konrad Celtes okolo 1492. l. v benediktinskem samostanu sv. Emerana v Regensburgu in jih je izdal v Norimbergu 1501. leta z naslovom: *Opera Hrosvitae illustris etc.* Na novo so jih izdali H. L. Schurz-fleisch v Wittenbergu 1701. leta, Migne (Patr. lat. CXXXVII.)* J. Bendixen, Lübeck 1857., K. A. Barack, Nürnberg 1858. Doktorski diplom sta si s svojimi razpravami o Hrosviti pridobila: G. Freytag, Breslau 1839., A. H. Hoffman v Fallersleben, Breslau 1839. O pristnosti njenih spisov je dvomil slavni avstrijski zgodovinar Aschbach, bivši vseučiliščni profesor na dunajškem vseučilišču 1867. (Sitzungsberichte der k. k. Akademie der Wissenschaften) II. izdaja 1868.; zagovarjal jo je R. Köpke, *Zur Literaturgeschichte des X. Jahrhunderts*, Berlin 1867.; E. Bernheim, (Lehrbuch der hist. Methode, Leipzig 1894.) je označil Aschbachovo delo kot »abschreckendes Beispiel von Hyperkritik.« Posebne knjige in razprave o Hrosviti so pisali dalje: Ch. Magnin, (*Revue des Deux Mondes*) 1839.; Ph. Chasles, istotam 1845.; E. Dorer, *Roswitha die Nonne von Gandersheim*, Aarau 1857.; F. Löher, *Hrotsvitha und ihre Zeit*, München 1858.; H. von Walderdorf (*Verhandlungen des hist. Vereines für Oberpfalz.*) in Grashof »Das Benediktinerinnenstift Gandersheim und Hrosvitha, »die Zierde des Benediktinerordens« (Studien und Mittheil. aus dem Benediktinerorden B. V—VII. 1884—86).

Ker so se torej Nemci, Francozi in Angleži bavili s to izredno žensko pisateljico, se tudi naše ženstvo nekoliko seznanilo z njo.

*) Samo slavospev na Otona I. Pertz Monumenta hist. Germ. IV. p. 317. seqq.

TVOJE STRUNE. UTVA.

Srca zaprašene strune
zopet dragec, asoniraš,
nekedanje čarokrasne
melodije spet mi sviraš.

Ah, glasovi so ubrani,
le uho mi ni več tisto,
da bi čulo, kakor lani,
vse tako lepo in čisto.

ZA SLOVENSKO UNIVERZO V LJUBLJANI.

V „SLOV. PŘEHLEDU“ PRIOBČIL STEPAN RADIČ: POSLOVENIL F. I.

Od druge polovice minulega stoletja študira na treh nemških univerzah (dunajski, graški in insbruški) na stotine narodno probujenih Slovencev, Hrvatov in Srbov. A še le te dni je ta vseučiliška mladež prvič vsa možato manifestovala za prospah slovenske univerze v Ljubljani. Ta manifestacija ni nasledek globoke narodne zavesti in resnične kulturne potrebe, ki bi jo najbolj morala čutiti mlada srca, vzgojena v narodni sredni šoli in prisiljena pozneje študirati na tujem visokem učilišču. Hrupni projev jugoslovanskih akademikov — zlasti na Dunaju — je takrat samo reakcija nekaj proti brutalni brezobzirnosti ne le nemško-nacionalnih kolegov, ampak tudi mnogih vseučiliških profesorjev, dá, do izvestne mere i samih akademiških uradov, nekaj pa je to protest proti zamišljeni ustanovitvi univerze v Trstu, ki jo vsi italijanski činitelji zahtevajo z neodstopno vztrajnostjo i — kakor se vidi — tudi z veliko nado v hiter uspeh.

Kakor nobena reakcija tako tudi to gibanje za slovensko univerzo nima zato velikega političnega pomena, pa tudi njega moralni pomen je dokaj majhen. Pred vsem je treba uvažiti, da velika večina južnih Slovanov ide navdušena na »študije« v daljno dunajsko veliko mesto, kjer je tako lahko provesti mnogo študentskih po-

nočnih zanimivih dogodkov, ne da bi o tem zvedel kdo drug nego »enako misleči« kolegi... Razen tega študije v državnem stolnem mestu spleta same avrelo učnosti med slovenskim, hrvaškim in srbskim ljudstvom. In imponovati ljudem je dosedaj praviloma najvišji ideal nele stare, ampak tudi mlade jugoslovanske inteligence. V ostalem študije na univerzi nemški močno vplivajo tudi na misel prebivalstva mestnega, pa i na kroge uradniške, dasi se tu ne le sluti marveč tudi ve, kako se »študira« v tujih kulturnih centrih, kjer akademiki nemajo — i tudi ne morejo imeti — prirojenega kroga za svoje kulturno delovanje in kjer so vse njih narodne dolžnosti izcerpane z zapisom v narodno akademiško društvo, z ustno ali pismeno hipno demonstracijo za katerega narodnega velikana, ali proti kateremu narodnemu škodljivcu. In zato poziv dalmatinskih slušateljev dunajske univerze do občinskih zastopov in drugim korporacijam ne doseže občnega oglasa, kakoršen se pričakuje. Na slovenske korporacije se na ta način niti ni apelovalo (??). V tem, da še sedaj — skoro sto let po narodnem probujenju — akademiška mladež vede tako važno kulturno akcijo, a se ji odločilni činitelji — izvečine ali vseskozi že narodno misleči — brezdolno divijo ali ji dobrosrčno opravičujejo mladeniško vročekrvnost, moramo videti eden izmed najžalostnejših dokazov nepopolnosti narodnega probujenja južnih Slovanov, iz česar naravnim potem izvira njih današnja politiška neuspelost i slabost.

Morebiti g. Radić tu preveč očita jugoslovanskemu občinstvu; res pa je, da je večina vsaj ljubljanskih voditeljev dvomila o mogočnosti slovenske ali slovensko-hrvatske univerze, češ, da ni učnih moči; to mišljenje je znak slabosti, ki vsakemu koraku jemlje elementarno moč prepričanja o izvršljivosti; naše zahteve dobe s tem bledoto obupa in ne imponirajo nikomur.

K POGlavJU : ALKOHOLIZEM.*) X. Y.

Leto, ki se nagiba k svojemu zatonu, nas je v marsičem neljubo presenetilo. Med vsemi dogodki, ki so se letos razvili v okviru naše ožje domovine, so name napravile najgloblji utis zadnje porotne razprave na slov. Štajerskem. In mislim, da nisem v tem oziru osamljen. Komur je na srcu bodočnost našega naroda, mora vprašati po vzrokih, ki so rodili toliko brezprimernih zločinov v razmerno tako kratki dobi.

Naši politični listi odgovarjajo na to vprašanje sè svojega strankarskega stališča, in zato krivično. Kdor hoče moralno odgovornost za štajerska grozodejstva naprtiti posameznemu stanu, ta ali ne misli daleč ali pa hoté in vedoma prikriva resnico. V enem takem slučaju gotovo nismo imeli opraviti z resnim možem, kajti tak bi ne bil zagrešil nezaslišane surovosti, da je mogel v isti notici, v kateri govori o vzrokih žalostnega moralnega propadanja našega naroda na Štajerskem, zbijati tudi slabe dovtype...

Vprašanje zasluđuje pozornost vseh rodoljubov; skušajmo se torej resno pečati z njim!

Zločini, s katerimi se je zlasti Mariborsko porotno sodišče imelo baviti v minulih zasédanjih, niso produkt trenutka, kar bi se moglo reči morda o posameznih slučajih. Število omenjenih zločinov in njihova kakovost nas silita, da moramo sklepati na občo strašno bolezen, ki se je razvijala že dolgo v sredini našega naroda, ki je zdaj z vso grozo bruhnila na površje in ki ne izgine kmalu in zlepa. Ti zločini so sad dolgotrajnega demoraliziranja, znak obče degeneracije.

*) Ime pisca, ki sprejema vso moralno odgovornost za ta članek, je uredništvu znano. — Prepričani smo, da pisec stvari vidi prečrno. Ker pa se nam zdi potrebno, da se spregovori enkrat jasna beseda o pijančevanju v nekih krajih naše domovine, priobčujemo članek nespremenjen z željo, naj si vsakdor sam izlušči iz lupine jedro. Op. ur.